

DE CE ACORDUL ACTA NU TREBUIE RATIFICAT de către Parlamentul României

Un nou raport SAR realizat de Constantin Vică argumentează că ratificarea de către Parlamentul României a acordului ACTA este indezirabilă. Raportul nu recomandă însă inacțiunea, ci realizarea de studii de impact, sociale și economice, cercetări privind proprietatea intelectuală în România, și o mai mare atenție în informarea corectă a cetățenilor și implicarea societății civile în dezbaterile privind acordurile internaționale.

Raportul analizează principalele probleme ale ACTA, urmărind riscurile și implicațiile socio-economice. Începe prin observații privind negocierile și interpretarea acordului, apoi trece la probleme de substanță care privesc terminologia, lipsa unor definiții privind încălcările drepturilor de proprietate intelectuală, sancțiunile fără elemente de siguranță, riscul încălcării unor drepturi fundamentale (libertatea de exprimare, dreptul la viață privată), riscurile sociale și economice (reducerea inovației, crearea unui climat economic imprezibil etc.), implicațiile pentru politica externă a României și relația ei cu diaspora.

*În urma analizei implicațiilor și riscurilor pentru societatea românească, **concluzia** e că ratificarea de către Parlament este indezirabilă. De asemenea, printre **recomandări** se numără realizarea de studii de impact, sociale și economice, studii privind proprietatea intelectuală în România, dar și o mai mare atenție în informarea corectă a cetățenilor și implicarea societății civile în dezbaterile privind acordurile internaționale.*

Proteste împotriva ACTA la Cluj și București, februarie 2012.
Foto preluată de pe pagina Facebook [Romania Spune NU - ACTA](#)

1. ACTA ȘI CELE MAI IMPORTANTE PROBLEME PE CARE LE RIDICĂ

Anti-Counterfeiting Trade Agreement (în română *Acord Comercial de Combatere a Contrafacerii*), în continuare **ACTA**, este un *acord plurilateral* între 11 entități (Australia, Canada, Japonia, Coreea de Sud, Maroc, Noua Zeelandă, Singapore, Elveția, Mexic¹, Statele Unite ale Americii și Uniunea Europeană) negociat pe parcursul a trei ani, între octombrie 2007 și octombrie 2010, în 11 runde, ultima la Tokyo [5]. Acordul va intra în vigoare când cel puțin șase părți semnatare îl vor ratifica.

Acordul s-a născut din nemulțumirea statelor dezvoltate industrializate [5], cu economii care se bazează pe cunoaștere, privind slabele progrese în impunerea unui regim global al proprietății intelectuale – un răspuns la „proliferarea mărfurilor contrafăcute și a celor piratate” (în preambulul ACTA).

La scrierea și negocierea tratatului au participat entități private, cum ar fi Motion Picture Association of America, în schimb țările BRIC (Brazilia, Rusia, India și China), economii emergente, nu au fost invitate formal la acestea [5]. Astfel, de la început, ACTA s-a constituit ca un club de state în care reprezentanții anumitor industrii au avut un rol important.

ACTA a generat reacții majore la nivelul instituțiilor, societății civile și mass-mediei europene. Critica la adresa ACTA s-a realizat în două mari direcții:

- una privind *procedura* de negociere și felul în care se interpretează acest tratat,
- și alta *de substanță*, privind terminologia, paradigmele juridice propuse, obligațiile, sancțiunile și modul în care acestea se pot

---

¹ În urma votului din Parlamentul mexican din 30 septembrie 2010, Mexic s-a retras din negocieri.

introduce ca reglementări în legislațiile naționale.

Guvernul României a semnat ACTA, alături de alte 22 state UE, la 26 ianuarie 2012, urmând să-l trimită spre ratificare în Parlament. Acest acord a stârnit un val de reacții negative din partea populației și societății civile (în întreaga UE), ceea ce a forțat Guvernul să amâne trimiterea spre ratificare până la decizia Curții Europene de Justiție.

Dintr-o perspectivă a politicilor publice, **ACTA va fi analizat în textul de față** (urmărind atât problemele procedurale, cât și elementele de substanță) **din perspectiva implicațiilor și riscurilor pe care le aduce societății românești.**

ACTA *nu este un tratat comercial standard, ci un tratat mixt*: conține, alături de principii și obligații, *sanțiuni penale* (la articolul 24). Astfel, conform regulii de drept *pacta sunt servanda*, va aduce modificări la nivelul directivelor europene și legilor naționale. Dacă la nivel comunitar nu se pot introduce sancțiuni în directive privind protecția drepturilor de proprietate intelectuală, ele pot fi introduse în legea națională. Tendința ultimei jumătăți de secol în raportul drept internațional – drept intern este una de monism (nuanțat), tratatele se preiau cât mai direct în dreptul intern și *au prioritate* dacă apare un conflict cu legea internă.

ACTA *nu este un tratat comercial doar despre contrafaceri*, așa cum s-a insistat a se crede. În articolul 2, alin. 3, al acordului se precizează explicit că obiectivele și principiile Agreement on Trade Related Aspects of Intellectual

Property Rights (TRIPS) „se aplică, *mutatis mutandis*, prezentului acord”. TRIPS este un tratat comercial internațional în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului, la care România este parte. TRIPS acoperă *toate drepturile de proprietate intelectuală*, nu doar cele privind copyrightul, dreptul de autor sau marca înregistrată. Astfel, și **ACTA este un acord despre toate tipurile de drepturi de proprietate intelectuală, nu doar cele apărute prin marcă înregistrată, indicație geografică sau copyright.**

Uneori, ACTA a fost numit numit „TRIPS +” pentru că este o „rescriere” a părții a III-a a TRIPS [15] privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, dar merge dincolo de cerințele acestuia

De exemplu articolul 9 din ACTA („Daune-interese”) are 497 de cuvinte (în engleză), iar articolul echivalent din TRIPS (45) doar 119 cuvinte.

De asemenea, la o analiză cantitativă comparativă a textelor celor două tratate [15] s-au observat următoarele diferențe:

Termeni	Partea a III-a a TRIPS	ACTA
Număr de cuvinte	3,001	8,155
„trebuie”	67	125
„poate”	16	59
„confiscare” (și variații)	1	7
„distruge”	2	5
„responsabilitate”	1	6
„penal”	4	20

Sursa: Knowledge Ecology International [15]

Din această analiză se poate concluziona că ACTA este vizibil mai normativ, dar în același timp deschis interpretărilor (deci, și abuzurilor) decât TRIPS.

2. NEGOCIEREA ÎN SECRET ȘI ÎNGRIJORAREA SOCIETĂȚII CIVILE

În urma presiunilor societății civile și scurgerilor de informații (Wikileaks publică un draft intermediar pe 22 mai 2008) [9], textul final al ACTA a fost făcut public la data de 2 octombrie 2010 (și pe 23 august 2011 ca document oficial pe site-ul Consiliului Uniunii Europene). Cu toate acestea, **variantele intermediare, de lucru, dar și alte documente folosite în negocieri nu sunt nici astăzi publice.**

Datorită unei secretomanii deloc necesare, contrare valorilor modernității, *percepția*

publică asupra ACTA a fost una negativă și s-a accentuat mai ales după publicizarea acordului.

Lipsa de transparență, imposibilitatea de a evalua conținutul, felul în care a fost justificat secretul de către SUA (*i.e.* siguranța națională) au accentuat suspiciunea asupra ACTA și au produs un „aer conspiraționist” [5]. În plus, negociatorii au mimat dialogul cu organizații din partea societății civile. Organizații care reprezintă accesul la cultură și la medicamente, organizații care apără

drepturile civile, alături de organizații ale industriei IT și de telecomunicații și-au manifestat îngrijorarea privind anumite obligații și sancțiuni instituite în primele variante ale ACTA. Printre acestea se numără Knowledge Ecology International care încă din 2008 urmărește negocierile ACTA.

La 10 decembrie 2009 o alianță de ONG-uri din lumea întreagă a transmis o scrisoare deschisă negociatorilor din partea Uniunii Europene, dar și Parlamentului European, în care critică ACTA [11]. Scrisoarea a fost semnată, printre alții, de *Consumers International* (o federație de 220 de organizații), *European Digital Rights* (o rețea de 28 de organizații), *Free Software Foundation* și *Electronic Frontier Foundation*.

În ianuarie 2010 *Reporters sans frontières* și-a exprimat îngrijorarea cu privire la restrângerea libertății de exprimare prin prevederile ACTA [12].

În februarie 2010 *European Data Protection Supervisor*, instituție independentă a UE, a formulat o opinie negativă privind felul în care ACTA tratează datele personale [12]. De asemenea, profesori, cercetători și experți în proprietate intelectuală de ambele părți ale Atlanticului au luat poziții critice față de ACTA [7][14].

Cu toate că o parte dintre obligațiile și sancțiunile din versiunile inițiale au fost abandonate (e.g. regula „celor trei lovituri”/„răspunsul gradual” care se aplică deja în Franța), *multe prevederi rămân criticabile, iar impactul lor asupra societății nu este predictibil*.

În urma semnării acordului de către 22 de state ale Uniunii Europene, la 11 februarie 2012 peste 100.000 de europeni au protestat în peste 200 de orașe. Două petiții au fost înaintate Parlamentului European, una cu 400.000 de semnături (inițiată de Access), alta

cu peste 2 milioane de semnături (inițiată de Avaaz) [10].

Lipsa de angajament pentru identificarea și consultarea stakeholderilor

ACTA, cu toate că se declară un tratat comercial de combatere a contrafacerii prin măsuri atât la graniță, cât și în „mediul digital”, nu a fost negociat în cadrul Organizației Mondiale a Comerțului (WTO), Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (WIPO) sau Organizației Mondiale a Vămirilor (WCO) – instituții în interiorul cărora există garanții procedurale clare și funcționează democratic [6]. Prima problemă care se naște de aici este cea a părților afectate de acest acord – *stakeholders*: care sunt acestea? În lipsa forului democratic (pe care WTO sau WIPO încearcă să-l mențină, uneori fără succes), nu putem ști dacă în varianta finală a ACTA se regăsesc recomandările și pozițiile *tuturor* părților afectate².

ACTA trebuie interpretat de părțile semnatare în momentul introducerii în legea națională. Convenția de la Viena cu privire la dreptul tratatelor (1969) stipulează că *în cazul unor neînțelegeri în interpretare se apelează la versiuni mai vechi sau intermediare ale textului*. Dar în cazul ACTA *aceste versiuni nu sunt publice*.

În capitolul V al ACTA se stipulează că un Comitet ACTA, cu fiecare parte reprezentată, va analiza punerea în aplicare, dezvoltarea și noile amendamente. Tot Comitetul poate decide „să facă recomandări privind punerea în aplicare” (art. 36, alin. 3, punctul c) a ACTA. Comitetul nu e obligatoriu să decidă prin

---

² În 2008 Office of the United States Trade Representative (echivalentul Ministerului Comerțului) a lansat o rundă de consultări publice, dar rezultatele ei nu au fost făcute publice. În 2009 și 2010 Comisia Europeană a organizat de asemenea consultări cu părțile interesate, dar nu a prezentat un raport la finalul lor.

consens și, de asemenea, își adoptă singur reguli și proceduri. *Va funcționa Comitetul într-o manieră deschisă, democratică și inclusivă, va exista un control public asupra*

acțiunilor sale [6]? *Răspunsul este unul negativ.* Comitetul va putea propune extinderi ale actualului acord fără a avea o răspundere pentru acțiunile sale.

3. TERMINOLOGIA ACTA ȘI PERICOLELE ASOCIATE

Problemele terminologice ale ACTA sunt multiple. Prima dintre acestea este evidentă: *nu definește cu claritate activitățile pe care le incriminează.* A doua problemă se află în *utilizarea unor terminologii din jurisdicții diferite* (Statele Unite ale Americii, Uniunea Europeană) atunci când discută „măsurile la frontieră” (capitolul II, secțiunea 3) [4]. A treia problemă terminologică este *utilizarea unor termeni de propagandă* ai marilor companii, termeni din păcate impuși și în dezbateră publică.

Riscul cel mai mare provine din faptul că toate cele cinci încălcări care atrag sancțiuni penale nu sunt definite în acord (vezi mai jos „Despre ce încălcări ale drepturilor de proprietate intelectuală este ACTA?”).

La articolul 5, alin. d, sunt definite „mărfuri de marcă contrafăcute” atât mărfurile care poartă o marcă „identică cu marca de comerț înregistrată”, dar și „mărfuri care *nu se pot*

distinge în aspectele sale esențiale” (s.m.) de o marcă de comerț. Această definiție propune o variantă de analizare și identificare a contrafacerii care *va naște probleme de interpretare și traducere în legea românească.* După cum s-a observat [4], termenul „contrafacere” nu ar trebui utilizat ca să descrie *toate* activitățile care ar constitui încălcarea unui brevet, marcă înregistrată, indicație geografică sau copyright.

Același articol, la alin. k, definește mărfurile piratate „*orice mărfuri care sunt copii realizate fără consimțământul titularului dreptului [...]*”. Cu toate că reia definiția din TRIPS, ca și în cazul alin. d, modul de folosire a termenului „piratat” este impropriu și creează confuzie. „Piraterie” este un termen emoțional, peiorativ [4], care *nu descrie corect activitatea de încălcare a unui drept de proprietate intelectuală.* Este lipsit de nuanțe și reduce dezbateră la o perspectivă dualistă, bipolară.

4. CE RISCURI RIDICĂ ACTA PENTRU PROTEJAREA ȘI PROMOVAREA DREPTURILOR FUNDAMENTALE?

În lipsa unor precizări explicite privind garantarea și apărarea eficace a drepturile fundamentale, printre care viața privată, ACTA poate fi considerat un acord care *nu respectă principiul proporționalității și nu dă prioritate drepturilor fundamentale* în fața drepturilor de proprietate intelectuală.

Unul dintre motivele populare de neliniște a fost controlul la frontieră al bagajelor personale. Articolul 14, alin. 2, precizează că statele „*pot exclude [...]* cantități mici de mărfuri de natură necomercială aflate în bagajele personale ale călătorilor” (s.m.). Această prevedere *nu exclude ab initio* mărfurile din bagajele personale; în plus, nu se precizează ce înseamnă „natură

necomercială”. Lăsând la latitudinea legiuitorului național această excludere, ACTA deschide calea abuzurilor. Chiar dacă în legea românească bagajele sunt exceptate dacă nu există indicii că mărfurile „nu ar face parte dintr-un trafic comercial” (articolul 2, alin. 3 din *Legea 344/2005 privind unele măsuri pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul operațiunilor de vămuire*), nu putem ști dacă excepția se va conserva și nici cum alte state semnatare ACTA vor interpreta articolul 14.

Un alt motiv de neliniște provine din articolul 27, alin. 4, care forțează furnizorii de servicii online „să divulge *rapid* (s.m.) unui titular al dreptului suficiente informații pentru a identifica un abonat [...] atunci când respectivul titular al dreptului a depus o cerere, suficientă din punct de vedere juridic”. Furnizorii de servicii online sunt astfel obligați să încalce viața privată a unui abonat și secretul corespondenței, iar pentru aceasta titularul de drepturi poate depune doar „o cerere” – aceasta poate fi considerată o *măsură disproporționată* și care aduce atingere unor drepturi fundamentale prezente

în Constituția României (articolul 26 privind viața intimă și privată și articolul 28 privind secretul corespondenței). În plus, alin. 5 și 6 ale aceluiași articol din ACTA intră în conflict cu articolul 30 din Constituție privind libertatea de exprimare și *libertatea creațiilor de orice fel* (pentru că pot fi interzise programe sau procedee care neutralizează „măsurile tehnice eficiente” ale deținătorilor de drepturi de proprietate intelectuală – iar aceste programe și procedee sunt *creații* conform legii dreptului de autor sau legii privind brevetele de invenție).

Articolul 11 nu face o distincție între „contravenientul real” și „contravenientul presupus”, ceea ce duce la *tratarea unor persoane dincolo de cadrul legal stabilit*. Acest articol ar putea intra în conflict cu articolul 24 din Constituție privind dreptul la apărare, dar e necesară o analiză juridică amănunțită.

Putem afirma că ACTA **încurajează** ca interesele deținătorilor de drepturi de proprietate intelectuală să fie plasate mai presus de *libertatea de exprimare, viața privată, și alte drepturi fundamentale* precum secretul corespondenței [3].

5. DESPRE CE ÎNCĂLCĂRI ALE DREPTURILOR DE PROPRIETATE INTELECTUALĂ ESTE ACTA?

Nu există un nivel minim al încălcărilor care să fie incriminat de ACTA [1]. Acordul cere părților să pedepsească încălcări care duc la avantaje economice directe, avantaje comerciale directe, avantaje economice indirecte, avantaje comerciale indirecte (articolul 23, alin. 1) sau „complicitatea” la astfel de acte (articolul 23, alin. 4). În lipsa unor definiții pentru oricare din aceste cinci activități, legislatorul român nu poate stabili

când o încălcare a avut loc *la scară comercială* și nici care e *nivelul minim de normare*. Aceste cinci tipuri de activități nu sunt definite nici în acquis-ul comunitar, dar în preambul Directivei 2004/48/CE privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, la punctul 14 se precizează explicit că actele consumatorilor finali sunt exceptate dacă s-a acționat cu bună credință – această excepție nu există în ACTA. Pot exista diferite prevederi

în legile naționale asupra a ce înseamnă avantajele de orice tip, dar în lipsa definiției clare în ACTA, implementarea lor va duce la o fragmentare și mai mare a pieței interne a Uniunii. Problemele create de Directiva 2004/48/CE vor fi amplificate de ACTA.

De asemenea, ACTA, în preambulul articolului 27, obligă părțile să promoveze protecția drepturilor de către entitățile private [1]. Astfel, companiile de internet (fie cele care oferă servicii de conexiune, fie cele care dețin platforme online) pot fi făcute „responsabile penal pentru complicitate” sau „avantaje economice indirecte” dacă nu *previn* încălcarea drepturilor în rețeaua sau pe platforma lor. Articolul 23, alin. 4, cere părților ca legislația să prevadă o astfel de responsabilitate, ceea ce depășește cadrul legal existent în România. În plus, decizia Curții Europene de Justiție, din 16 februarie 2012, în cazul SABAM vs. Netlog face imposibilă impunerea unui sistem de filtrare pe rețele sociale online, adică asumarea unei responsabilități [2].

Tot în articolul 27, alin. 5 și 6, ACTA cere o protecție juridică mai dură a „măsurilor tehnice eficiente” de protecție a drepturilor decât cele cerute de WIPO Copyright Treaty.

Definiția măsurilor tehnice este largă (definiție inexistentă în tratatele WIPO) și orice program, dispozitiv sau produs care ar putea să le neutralizeze (sau poate fi folosit și pentru neutralizarea lor) este considerat ilegal: de exemplu, un program care poate converti și documente PDF apărute de o măsură tehnică într-un alt format poate fi considerat ilegal. La fel și programele de decriptare. [7]

Niciunde nu sunt definite două concepte-cheie ale ACTA: „scară comercială” și „avantaje indirecte”. Aceste două concepte trebuie introduse sau adaptate în legislația națională.

6. RISCUL „PRIVATIZĂRII LEGII” PENTRU INTERNET

Articolul 27 deschide calea unei „privatizări a legii” [1], *Curțile de justiție fiind înlocuite de contracte voluntare*. Riscul unei astfel de „privatizări” este enorm pentru ecologia și economia actuală a companiilor care desfășoară afaceri legate de internet (furnizori de acces) sau în mediul online. **Impactul social poate fi major, destructurând modurile actuale de utilizare ale rețelei și dezvoltarea viitoare a internetului.** În Irlanda, unde sistemul de cooperare voluntară deja funcționează, au fost trimise peste 300 de acuzații false utilizatorilor [1]. În Marea Britanie blocarea website-urilor în afara cadrului legal național s-a concretizat chiar și

pentru entități care nu încălcau nicio lege. În Regatul Țărilor de Jos, peste 70% dintre furnizorii de acces internet și de găzduire sunt dispuși să închidă website-uri fără o cerere din partea justiției [1]. Această practică este profund *anti-democratică*, creează *incertitudine la nivel economic și social*, deschide *calea abuzurilor și cenzurii*. Aplicarea unor prevederi legale de către sectorul privat este *în afara statului de drept*, iar obligațiile din articolul 27 al ACTA *promovează acțiuni de supraveghere* și chiar pedepsirea presupușilor contravenienți în afara cadrului juridic normal [3].

7. IMPACTUL ACTA ASUPRA DIFERITELOR DOMENII SOCIALE ȘI ECONOMICE

7.1. ACTA și sancțiunile penale

În principiu, rolul „proprietății intelectuale” este să apere atât utilizatorii, cât și companiile de diferite tipuri de fraudă. Riscul produselor contrafăcute pentru viața consumatorilor trebuie luat în considerare. La fel, impactul economic asupra companiilor în momentul în care contrafacerea le subminează activitatea. ACTA afirmă că urmărește aceste scopuri, dar *eșuează în a apăra atât utilizatorii/consumatorii, cât și entitățile economice private* [3].

Mai mult, ACTA intră în contradicție cu decizii recente ale WTO care definesc clar „scara comercială” drept „activitate comercială constantă pe o piață dată” [3]. În Directiva 2004/48/CE scara comercială are o pseudo-definiție: „Actele întreprinse la scară comercială sunt cele care au ca scop obținerea unui avantaj economic sau comercial direct sau indirect” (punctul 14 din Preambul) [13].

Problema și sfera sancțiunilor penale ridică cele mai multe întrebări în cadrul dezbaterilor despre proprietatea intelectuală, în parte și pentru că acoperă nu numai actorii economici, ci și persoanele fizice [5]. *Comisia Europeană a fost criticată pentru că a negociat un acord care conține sancțiuni penale pentru încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală câtă vreme aceste sancțiuni nu sunt parte a acquis-ului comunitar* [7].

Sancțiunile prevăd „pedeapsă privativă de libertate” și „amenzi suficient de ridicate pentru a descuraja viitoare acte de încălcare” (articolul 24 al ACTA).

ACTA *nu conține destule elemente de siguranță* care să garanteze că sancțiunile penale nu vor fi aplicate disproporționat sau arbitrar, în cazuri care nu aduc atingere

drepturilor [3][5][6]. Sancțiunile cuprinse în ACTA *nu respectă standardele legale internaționale în vigoare* [6] și *e chestionabil dacă respectă principiul subsidiarității* [5].

7.2. ACTA, inovația, competiția și piața muncii

Teoretic, drepturile de proprietate intelectuală încurajează inovația și creația prin acordarea unui monopol limitat în timp. Ca acest sistem să funcționeze, *i.e.* noi actori să apară pe piața inovației și creației, să existe o motivație continuă etc., sistemul cere flexibilitate și un număr de excepții și limite. De multe ori, după cum s-a observat [3], noii actori joacă pe piață într-o „zonă gri” tocmai pentru că legislația proprietății intelectuale este inflexibilă. *ACTA nu face decât să accentueze această inflexibilitate și să limiteze accesul noilor actori.*

Prin natura lor, afacerile în mediul online s-au aflat într-o „zonă gri”, acolo unde legea nu poate stabili nimic cu claritate - internetul este trans-național și dezvoltarea sa atât de rapidă încât orice acțiune de normare ori e depășită, ori are efecte perverse. *ACTA va funcționa ca un inhibitor pentru inovație*³ și *va reduce numărul antreprenorilor*, care se vor teme de sancțiunile penale și/sau nu-și permit costul unor litigii [6]. Actorii mici din piața de telecom vor face eforturi mai mari în a implementa tehnologii de supraveghere (pentru a evita „complicitatea” la încălcarea drepturilor) decât actorii mari, cu alte cuvinte

---

³ De exemplu, articolul 27, alin. 5, 6 a. ii., în conjuncție cu articolul 23, alin. 4, pot avea ca efect reducerea inovației în protocoale și tehnologii peer-to-peer, VPN și tehnologiile de criptare/decriptare.

ACTA poate avea un efect anti-competitiv. De asemenea, pentru că încălcările și sancțiunile vor fi introduse în legile naționale ale fiecărui stat membru în mod diferit, ACTA va avea un efect de fragmentare a pieței interne a Uniunii.

Va asigura ACTA mai multe locuri de muncă pentru industriile bazate pe drepturi de proprietate intelectuală? Niciun studiu de impact nu a fost cerut pentru a răspunde acestei întrebări [1]. În același timp există studii care arată că *protecția excesivă a drepturilor de proprietate intelectuală devine contraproductivă*. Cel mai recent caz este implementarea HADOPI în Franța – măsurile luate au redus încălcarea drepturilor, dar nu au adus beneficii economice artiștilor sau producătorilor. În schimb, HADOPI are costuri mari de implementare, susținute din bugetul de stat.

7.3. ACTA și sănătatea publică

ACTA a fost prezentat ca un acord care vrea să protejeze publicul de produse contrafăcute nesigure. Dar cele mai multe pericole pentru sănătatea publică nu vin din încălcări ale drepturilor de proprietate intelectuală [8], cel mult din contrafacerea unor mărci de medicamente. Dar acestea pot fi controlate și sub TRIPS. De asemenea, legislația națională în privința medicamentelor e strictă. Rațiunea ACTA *nu este de a răspunde problemelor de*

sănătate publică. ACTA nu răspunde unor probleme cum ar fi poluarea, fumatul, managementul riscului și al dezastrelor etc. care au impact asupra sănătății populației.

7.4. ACTA și relațiile internaționale ale României

România are parteneriate comerciale importante cu două dintre țările BRIC: Rusia și China. Aceste țări nu au fost invitate la negocieri și nici nu vor adera la ACTA. Va influența ratificarea ACTA relațiile economice cu cele două state? E necesară o evaluare a impactului ACTA asupra relațiilor cu state care nu participă la acest acord.

Un alt aspect care trebuie analizat este cum afectează ACTA schimburile dintre românii din țară și cei din diaspora. Nu trebuie uitat că Republica Moldova este un partener economic și are o relație strategică cu România datorită unei largi populații de etnie românească. Ce efect va avea ACTA asupra companiilor moldovenești care vând mărfuri sau servicii în România, asupra schimburilor comerciale și asupra cetățenilor moldoveni care se supun operațiunilor de vămuire la intrarea în România rămâne o chestiune deschisă.

8. CONCLUZII

În urma analizei, **ACTA se dovedește a fi un acord comercial care prezintă riscuri, iar beneficiile sunt imposibil de evaluat. ACTA ridică mai multe probleme decât rezolvă.**

Utilizarea unei *terminologii prolixă*, scrierea acordului *în afara standardelor tratatelor*

internaționale și modul în care se va face interpretarea în cazul neclarităților fac din ACTA **un acord indezirabil și riscant.**

Prin ACTA, *libertatea de exprimare, viața privată și alte drepturi fundamentale* sunt puse într-un raport de opoziție cu **drepturile**

de proprietate intelectuală. În lipsa unor elemente de siguranță, acestea din urmă **devin mai importante.**

ACTA încurajează „privatizarea legii” și impune responsabilitate penală furnizorilor de acces internet și altor companii care acționează în mediul online. „Privatizarea legii” în acest mod pune sub semnul întrebării **statul de drept și cum vor fi protejate drepturi fundamentale.**

Încălțările drepturilor de proprietate intelectuală stipulate, dar nedefinite, de ACTA, dar și sancțiunile penale sunt **fără precedent și vor pune o piedică în calea unui comerț liber. ACTA poate reduce inovația și inițiativele antreprenoriale,** fiind un factor anti-competitiv și contra-productiv.

Înainte de a investi resurse din bugetul național pentru a proteja drepturi de

proprietate intelectuală ale anumitor industrii și / sau companii [4], statul român ar trebui să vadă *sursa problemelor*, să răspundă la întrebări precum „care este costul social al protecției proprietății intelectuale?”, „care este costul social al activităților de încălcare?” (nu doar cel economic), „ce tipuri de externalități (și cum se manifestă ele) produc atât protecția proprietății intelectuale, cât și activitățile de încălcare?”, „care sunt motivele încălțărilor?” etc., *să pună în balanță* accesul la concepte, idei și bunuri culturale, pe de o parte, și drepturile producătorilor și, mai ales, să vadă dacă nu există *soluții alternative eficiente.*

9. RECOMANDĂRI

1. Parlamentul României **nu trebuie să consimtă prin ratificare la ACTA.** Parlamentul poate amâna *sine die* ratificarea, dar nu o poate condiționa. În egală măsură, Parlamentul și Guvernul României e posibil să formuleze rezerve înainte de ratificare sau pot cere inițierea unor noi negocieri pentru un alt acord.

2. E necesară o analiză la nivelul tuturor legilor românești privind drepturi de proprietate intelectuală (împreună cu normele și regulamentele lor de aplicare)⁴ care să stabilească în ce măsura terminologia, obligațiile și sancțiunile utilizate de ACTA pot fi

introduse sau adaptate, ce modifică și cât de coerente rămân aceste legi.

3. **Sunt necesare studii de impact privind costurile sociale ale implementării ACTA, costurile economice și cele legate de inovație.** Aceste studii trebuie să fie neutre, realizate de experți din domenii academice diverse (științe sociale și economice, științe politice, științe juridice, etică aplicată etc.), reprezentanți ai tuturor industriilor vizate de ACTA (telecom, IT, industrii bazate pe drepturi de proprietate intelectuală etc.) și membri ai societății civile, organizații și activiști. Studiile trebuie să caute răspunsul la întrebări privind dezvoltarea socială și economică, costurile sociale și libertățile civile.

---

⁴ Legea 64/1991, Legea 93/1998, Legea 129/1992, Legea 16/1995, Legea 84/1998, Legea 8/1996 și Legea 344/2005.

4. E necesar un studiu care să arate **unde se plasează România pe harta proprietății intelectuale**, care sunt interesele naționale în acest domeniu și care e raportul dintre proprietatea intelectuală și accesul la medicamente, educație, informație și cultură.

5. România are o diaspora de peste trei milioane de cetățeni și relații privilegiate cu Republica Moldova. Trebuie analizat efectul ACTA asupra acestei caracteristici speciale a societății românești.

6. În viitor, Guvernul României trebuie să se asigure că nu mai participă la negocieri

secrete în afara organizațiilor internaționale la care este parte și nu mai încredințează altor entități reprezentarea sa în probleme importante. În același timp, trebuie să se asigure că va informa corect publicul și va fi într-un dialog continuu cu societatea civilă.

7. **Dezbaterile privind acordurile și tratatele economice sunt necesare dintr-o perspectivă socială, nu doar dintr-una pur legală.** Avizul Curții Europene de Justiție sau al Curții Constituționale asupra ACTA nu sunt suficiente pentru a stabili utilitatea și impactul acestui acord.

SURSE

[1] European Digital Rights (EDRi), 8 februarie 2012, „10 European Commission Myths About ACTA”, url: http://www.edri.org/commission_myths, ultima accesare: 25 februarie 2012.

[2]

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text&docid=119512&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir&occ=first&part=1&cid=158253>

[3] EDRi, 2 februarie 2012, „ACTA Fact Sheet”, url: <http://www.edri.org/ACTAfactsheet>, ultima accesare: 25 februarie 2012.

[4] Knowledge Ecology International (KEI), 20 martie 2008, „Comments of Knowledge Ecology International on the Proposal for Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA)”, url: <http://keionline.org/content/view/169/1>, ultima accesare: 24 februarie 2012.

[5] Parlamentul European, Directoratul General pentru Politică Externă, 2011, „The Anti-Counterfeiting Trade Agreement (ACTA): An Assessment”, url: <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=43731>, ultima accesare: 26 februarie 2012.

[6] AccessNow.org, EDRi, Trans Atlantic Consumer Dialogue, 14 noiembrie 2011, „De ce este ACTA un acord controversat? Și de ce ar trebui să le pese membrilor Parlamentului European?”, url: <http://www.edri.org/files/ACTA/booklet/ACTAbookletRo.pdf>, ultima accesare: 24 februarie 2012.

[7] „Opinion of European Academics on Anti-Counterfeiting Trade Agreement”, 7 februarie 2011, url: <http://www.iri.uni-hannover.de/acta-1668.html>, ultima accesare: 25 februarie 2012.

[8] Maybarduk, Peter, 1 septembrie 2010, „ACTA and Public Health”, în *Program on Information Justice and Intellectual Property Research Paper No. 9*, American University Washington College of Law, url: <http://digitalcommons.wcl.american.edu/research/9/>, ultima accesare: 23 februarie 2012.

- [9] Wikileaks, 22 mai 2008, „Proposed US ACTA plurilateral intellectual property trade agreement (2007)”, url: [http://wikileaks.org/wiki/Proposed_US_ACTA_plurilateral_intellectual_property_trade_agreement_\(2007\)](http://wikileaks.org/wiki/Proposed_US_ACTA_plurilateral_intellectual_property_trade_agreement_(2007)), ultima accesare: 26 februarie 2012.
- [10] EDRI, 15 februarie 2012, „European Anti-ACTA Protests Of 11 February”, url: <http://www.edri.org/edriagram/number10.3/anti-acta-demonstrations-11-feb>, ultima accesare: 24 februarie 2012.
- [11] „ACTA: A Global Threat to Freedoms (Open Letter)”, 10 decembrie 2009, url: <http://www.laquadrature.net/en/acta-a-global-threat-to-freedoms-open-letter>, ultima accesare: 23 februarie 2012.
- [12] La Quadrature du Net, „Against ACTA”, document dinamic, url: http://www.laquadrature.net/wiki/Against_ACTA, ultima accesare: 25 februarie 2012.
- [13] DIRECTIVA 2004/48/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, url: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=DD:17:02:32004L0048:RO:PDF>
- [14] „Over 75 Law Profs Call for Halt of ACTA”, 28 octombrie 2010, url: <http://www.wcl.american.edu/pijip/go/blog-post/academic-sign-on-letter-to-obama-on-acta>, ultima accesare: 25 februarie 2012.
- [15] KEI, „The October 2, 2010 version of the ACTA text”, 6 octombrie 2010, url: <http://keionline.org/node/962>, ultima accesare: 24 februarie 2012.

DESPRE AUTOR:

Constantin Vică este doctor în etica noilor tehnologii, Universitatea din București (Facultatea de Filosofie), cu o teză despre mediul și tehnologia web. Publicist la *Dilema veche* și *Dilemateca*. Cercetător în cadrul unui proiect privind emergența și evoluția normelor sociale - **normev.ro**. Domeniile de cercetare sunt etica informației și computerelor, filosofia informației, roboetică/machine ethics, filosofia & istoria tehnologiei și proprietatea intelectuală. Este președinte al **Organizației Române pentru Drepturile de Utilizator (ORDU)**.

Str. Mihai Eminescu, nr. 61, Sector 2, 020071 Bucuresti, Romania
E-mail: office@sar.org.ro | Website: www.sar.org.ro